

УДК 6.012: 687

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-3-27>**Анастасія ЮХИМЧУК,**

orcid.org/0000-0001-9345-6039

*аспірант, асистент кафедри мистецтва та дизайну костюма
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна) yukhymchuk.ao@knuutd.edu.ua***Калина ПАШКЕВИЧ,**

orcid.org/0000-0001-6760-3728

*доктор технічних наук, професор,
декан факультету дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна) kalina.pashkevich@gmail.com*

КВІР-КУЛЬТУРА ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ В КОЛЕКЦІЯХ ОДЯГУ СВІТОВИХ ДИЗАЙНЕРІВ

У статті досліджується квір-культура в моді як соціокультурне явище та форма символічного висловлювання у концептуальних колекціях одягу другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Проаналізовано дизайнерські практики, у яких одяг функціонує не лише як естетичний об'єкт, а як інструмент репрезентації ідентичності, критики гетеронормативних моделей гендеру та сексуальності. Доведено, що суттєву роль у становленні сучасних естетичних і професійних принципів індустрії відіграли представники ЛГБТК+ спільноти, чия творча діяльність сприяла розвитку візуальної мови моди та водночас актуалізувала питання рівності, видимості й соціальної справедливості. Висвітлено історичну динаміку репрезентації квір-естетики – від поодиноких експериментальних проявів у другій половині ХХ століття до її системної присутності в сучасному дизайнерському дискурсі. Матеріалом дослідження стали колекції знакових провідних дизайнерів – Ів Сен-Лорана, Руді Гернрайха, Тьєррі Мюглера, Жана-Поля Готьє, Вальтера ван Бейрендонка, Карла Лагерфельда, Рафа Сімонса, Аїшиша Гупти, Віллі Чаваррії та Ентоні Ваккарелло, чії роботи демонструють еволюцію художніх стратегій інтеграції квір-естетики у сучасний модний дискурс.

У роботі розглянуто основні візуальні та символічні стратегії інтеграції квір-естетики в моду: андрогінність, унісекс-силуети, тілесність, перформативність, політичний жест і звернення до історичної пам'яті. Особливу увагу приділено трансформації квір-образів від маргіналізованих і провокативних форм до усвідомленої та концептуальної мови сучасної моди.

Дослідження спрямоване на формування цілісного розуміння моди як простору соціального діалогу, а також на осмислення ролі дизайнерських колекцій у процесах видимості, легітимації та репрезентації квір-ідентичностей у сучасному візуальному середовищі.

Дана тема є актуальною в контексті сучасного переосмислення ролі моди як простору формування та репрезентації різних соціальних питань.

Ключові слова: дизайн одягу, мода, субкультура, квір-культура, творчість дизайнерів, концептуальні колекції одягу, гендерна ідентичність, соціальне висловлювання.

Anastasia YUKHYMCHUK,

orcid.org/0000-0001-9345-6039

*PhD Student, Assistant at the Department of Art and Costume Design
Kyiv National University of Technology and Design
(Kyiv, Ukraine) yukhymchuk.ao@knuutd.edu.ua***Kalyna PASHKEVYCH,**

orcid.org/0000-0001-6760-3728

*Doctor of Technical Sciences, Professor,
Dean of the Faculty of Design
Kyiv National University of Technology and Design
(Kyiv, Ukraine) kalina.pashkevich@gmail.com*

QUEER CULTURE AS A FORM OF SOCIAL EXPRESSION IN CONCEPTUAL CLOTHING COLLECTIONS

The article explores queer culture in fashion as a sociocultural phenomenon and a form of symbolic expression in conceptual clothing collections of the second half of the 20th and early 21st centuries. It analyzes design practices in which

clothing functions not only as an aesthetic object, but also as a tool for representing identity, criticizing heteronormative models of gender and sexuality. It is proven that a significant role in the formation of modern aesthetic and professional principles of the industry was played by representatives of the LGBTQ+ community, whose creative activity contributed to the development of the visual language of fashion and at the same time actualized the issues of equality, visibility and social justice. The historical dynamics of the representation of queer aesthetics are highlighted - from isolated experimental manifestations in the second half of the 20th century to its systemic presence in modern design discourse. The research material was the collections of iconic designers – Yves Saint Laurent, Rudi Gernreich, Thierry Mugler, Jean-Paul Gaultier, Walter van Beirendonck, Karl Lagerfeld, Raf Simons, Ashish Gupta, Willy Chavarria and Anthony Vaccarello, whose works demonstrate the evolution of artistic strategies for integrating queer aesthetics into modern fashion discourse.

The paper examines the main visual and symbolic strategies for integrating queer aesthetics into fashion: androgyny, unisex silhouettes, corporeality, performativity, political gesture, and appeal to historical memory. Particular attention is paid to the transformation of queer images from marginalized and provocative forms to the conscious and conceptual language of modern fashion.

The research is aimed at forming a holistic understanding of fashion as a space for social dialogue and cultural memory, as well as at understanding the role of designer collections in the processes of visibility, legitimization and representation of queer identities in the modern visual environment.

This topic is relevant in the context of the modern rethinking of the role of fashion as a space for the formation and representation of various social issues.

Key words: design, fashion, subculture, queer culture, creativity of designers, conceptual clothing collections, gender identity, social expression.

Постановка проблеми. Упродовж ХХ – початку ХХІ століття мода утвердилася як соціокультурний механізм формування та трансляції ідентичності. Мода завжди пропагувала та впливала на суспільні уявлення про норми, цінності та соціальні ролі. Різні концепції, до яких належать висвітлення проблеми війни та миру, інклюзивності та соціального різноманіття, екологічні проблеми, а також переосмислення тілесності відіграють важливу роль у цьому процесі. Одним із сучасних контекстів в творчості деяких дизайнерів є квір-культура. Під час розробки модних колекцій дизайнери звертаються до актуальних символів, образів та смислів цієї культури, яка виступає як форма протиставлення нормативним моделям гендеру та сексуальності й слугує засобом самовираження та саморепрезентації в сучасному дизайні. Інтегруючись у простір моди, квір-культура ініціює переосмислення уявлень про тіло, одяг, силует і стиль, перетворюючи костюм на засіб символічного гасла.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення засобів трансформації різних субкультур в колекціях одягу сучасних дизайнерів. Попри активний розвиток подібних практик у світовій модній індустрії, в Україні питання моди як інструменту соціального вираження квір-спільноти залишається недостатньо вивченим. Квір-культура в моді виступає не лише як естетичний прийом, а й як спосіб переосмислення традиційних гендерних норм та соціальних ролей. Аналіз таких трансформацій дозволяє виявити, як сучасні дизайнери інтегрують андрогінні силуети, нестандартні декоративні елементи та експериментальні підходи до форми і кольору, створюючи нові художні та концептуальні образи в своїх колекціях.

Аналіз досліджень. Копилова Н. О. розглядає моду як простір репрезентації соціокультурних змін, у межах якого простежуються трансформації гендерних уявлень і тілесних норм. Автором проаналізовано ключові напрями гендерних зрушень – від модифікації традиційних моделей фемінності до формування андрогінних і гендерно нейтральних естетик – з урахуванням специфіки українського контексту (Копилова, 2022).

Марценюк Т. та Новик Т. досліджують гендерну ідентичність через одяг на прикладі телешоу «Моду народу», підкреслюючи, «мода є масовим феноменом, що, з одного боку, є носієм певних смислів, а отже, і візуальним відображенням певних категорій індивідів, а з іншого, вона конструює ці смисли, а отже, й ідентичності. Адже одяг, будучи елементом повсякденності, демонструє цінності та статуси, а тому і габітуси людей.» (Марценюк, Новик, 2015: 130).

Зосереджуючись на специфічних аспектах ідентичності, Ш. Коул та Дж. Б. Айчер досліджують гей-чоловічий стиль як засіб самоідентифікації та самопрезентації, аналізуючи практики одягання в різних соціальних контекстах. Дослідження виявляє плинність ідентичностей та розмаїття стилістичних стратегій – від гіпермаскулінності до драг-культури й андрогінності – у взаємозв'язку з глобалізацією, цифровими медіа та розширенням ЛГБТК+ прав у ХХІ столітті (Cole, Eicher, 2023).

Історикня моди Е. Медхерст аналізує, як одяг підтримував квір-ідентичність, гендерну неконформність та соціальні позиції лесбійок, включно з транс-лесбійками та представницями різних етнічних груп, а також способи самовираження через стиль у різні історичні періоди (Medhurst, 2024). У цьому контексті К. Л. Редді-Бест досліджує становлення та діяльність ЛГБТ і транс-

орієнтованих модних брендів у Північній Америці XXI століття розкривши їхню роль як простір самовираження, формування ідентичності та культурного спротиву гетеронормативним нормам крізь призму інтерсекційного феміністського підходу (Reddy-Best, 2025).

Американська історикня моди В. Стіл аналізує внесок ЛГБТ дизайнерів у розвиток високої моди від 1930-х років до сьогодення, висвітлюючи їхні нетрадиційні практики одягання, квір-естетики та символіку, а також взаємозв'язок особистих біографій дизайнерів із ширшим соціокультурним контекстом (Steele, 2013).

Таким чином, можна констатувати, що попри зростання інтересу до квір-естетики в сучасних дизайнерських практиках, у науковому дискурсі проблема осмислення квір-культури саме як форми соціального висловлювання в концептуальних колекціях одягу залишається фрагментарно дослідженою. Більшість наявних праць зосереджуються або на історії ЛГБТК+ руху в мистецтві, або на загальних питаннях гендерної інклюзивності в моді, не приділяючи достатньої уваги тому, як через одяг передається квір-ідентичність, як вона кодується та репрезентується в дизайнерських колекціях через одяг.

Метою статті є аналіз засобів трансформації елементів квір-культури та визначення її ключових рис в колекціях одягу сучасних дизайнерів.

Виклад основного матеріалу. Індустрія моди значною мірою сформувалася під впливом представників ЛГБТК+ спільноти, внесок яких суттєво визначив естетичні, професійні та культурні параметри цієї сфери. Їхня діяльність сприяла не лише розвитку візуальної мови моди, а й актуалізації проблем рівності, видимості та соціальної справедливості (Luna, 2023). Постійне переосмислення того, які повідомлення може нести одяг і хто має право їх формулювати, сприяло формуванню фундаментальних принципів сучасної модної індустрії (Monteiro de Barros, 2025).

Оглядаючи діяльність найбільш впливових дизайнерів минулого, можна констатувати, що лише у другій половині XX століття на подіумах з'явилися фігури, які відкрито інтегрували елементи квір-культури у свої колекції (Gaskins, 2022). До них належать дизайнери Ів Сен-Лоран, Руді Гернрайх, Тьеррі Мюглер, Жан-Поль Готье та Вальтер ван Бейрендонк.

У 1966 році Ів Сен-Лоран представив перший у світі класичний смокінг («le smoking»), створений спеціально для жіночої фігури, який поєднав елементи мужності та жіночності і став символом гендерної неконформності в мейнстримній моді (рис.

1a) (Ramadhanu, 2022). Історичні передумови «le smoking» пов'язані з андрогінним стилем у лесбійській субкультурі Парижа 1920-х років. Нічний клуб «Le Monocle» був центром цієї субкультури, де жінки носили чоловічий одяг, включаючи смокінги, моноклі та шляпи «федора», демонструючи гендерну неконформність і спротив соціальним нормам. Стиль отримав популярність завдяки таким знаменитостям, як Марлен Дітріх та Грета Гарбо, що сприяло формуванню образу лесбійки в смокінгу як модного символу гендерної мінливості та квір-ідентичності.

Ключову роль у формуванні концепції гендерно-нейтральної моди та інтеграції квір-культурної ідеології у дизайнерські практики відіграв американський модельєр XX століття – Руді Гернрайх. Він створював унісекс-моделі, серед яких знаковий «кафтан» 1970 року, що демонстрував вільний силует, яскраві узори та здатність приховувати традиційні ознаки статі (рис. 1б). Про саму колекцію та майбутнє моди дизайнер заявив: «Одяг не буде ділитися на чоловічий та жіночий... жінки та чоловіки носитимуть спідниці почергово... естетика моди включатиме саме тіло» (Frederick, 2025). Через одяг модельєр прагнув розмити межі між чоловічим та жіночим, надаючи носіям свободу самовираження незалежно від гендерної належності. Його колекції не лише порушували стандарти моди, але й відображали соціальну та політичну позицію дизайнера: підтримку сексуальної свободи, емансипацію жінок та видимість ЛГБТК+ спільноти. Унісекс-підхід модельєра став революційним для свого часу і заклав основу для сучасних практик гендерної інклюзії та розширення прав ЛГБТ у моді, вплинувши на пізніші колекції дизайнерів.

Інший вектор репрезентації квір-культури демонструє Тьеррі Мюглер у колекції весна–літо 1992, де центральною фігурою показу стала дрегквін Ліпсінка (рис. 1в). Її поява на подіумі у серії трансформативних образів – від строгого ділового костюма, що відсилав до маскулінних кодів середини XX століття, до мінімалістичної чорної сукні-комбінації – акцентувала перформативну природу гендеру та взаємодію моди з дрег-культурою. У цьому контексті одяг функціонував як засіб сценічної трансформації та водночас як візуальна метафора мінливості ідентичності.

Чоловіча колекція Жана-Поля Готье «Pin-Up Boys» 1996 року стала послідовним розвитком гомоеротичних мотивів, характерних для творчості дизайнера (рис. 1г). Апеляція до образу моряка, яскраві костюми та стилізовані елементи популярної культури формували візуальний

нарратив чоловічої сексуальності в межах гей-спільноти. Колекція функціонувала як ретроспектива квір-образів, водночас підкреслюючи їхню легітимність у просторі високої моди. У подальших роботах дизайнера ця стратегія була розширена за рахунок театралізованих показів, використання латексу, корсетів і залучення перформерів, зокрема Діти фон Тіз, що підсилювало зв'язок між модою та перформативним квір-висловлюванням.

Відкрито політизований підхід до квір-тематики демонструє колекція Вальтера ван Бейрендонка весна–літо 1996 р., в якій мода постає як форма прямого соціального коментаря (рис. 1д). Використання латексу, шкіри, контрастних кольорів і масок із провокативними написами актуалізувало тему епідемії СНІДу та маргіналізованих сексуальних субкультур (Gaskins, 2022). Колекція свідомо порушувала естетичні та моральні норми подіуму, трансформуючи його на простір критичного висловлювання. У цьому випадку квір-культура представлена не як стилістичний прийом, а як політична позиція, що протистоїть замовчуванню, стигматизації та виключенню.

Таким чином, протягом другої половини ХХ століття модна індустрія зазнала поступової трансформації, що полягала у переході від маргіналізованих та прихованих квір-образів до їх більш відкритої та усвідомленої інтеграції у колекції на подіумах світу. Дизайнери, які впроваджували елементи гендерної неконформності та інші прояви квір-естетики, почали використовувати одяг не лише як естетичний об'єкт, а й як засіб вираження ідентичності, соціальних позицій та культурних ідей. Ці новаторські підходи проявлялися у створенні унісекс-силуетів, переосмис-

ленні архетипів маскулінності та фемінності, а також у театралізованому представленні моделей, що дозволяло демонструвати мінливість ідентичності, сексуальності та гендерних ролей.

Водночас, попри сміливість і інноваційність, такі практики залишалися радше винятком у межах традиційного та консервативного світу високої моди. Колекції, що відкрито зверталися до квір-культури або інтегрували її символіку, здебільшого сприймалися як експериментальні або провокативні, а не як частина усталених модних канонів. Лише через кілька десятиліть ці підходи поступово почали нормалізуватися, закладаючи фундамент для системної інтеграції ЛГБТ+ ідентичностей у сучасну моду, де одяг став не лише носієм стилю, а й засобом соціального та культурного висловлювання.

Так, кутюрна колекція Chanel весна–літо 2013 р., створена Карлом Лагерфельдом, стала знаковим прикладом символічної репрезентації лесбійської квір-ідентичності (рис. 2а). В умовах недостатньої видимості квір-жінок у модній індустрії цей показ став не просто жестом інклюзії, а зрозумілим і відкритим соціальним висловлюванням. Відмова від усталеної канонічної структури фіналу – з однією нареченою як кульмінаційним образом показу – була замінена появою двох наречених, які трималися за руки. Моделі, одягнені в ідентичні білі весільні сукні, репрезентували рівноправний союз, позбавлений ієрархії та гендерної асиметрії. Білий колір, традиційно пов'язаний з гетеронормативним шлюбним нарративом, був переосмислений як універсальний символ любові та легітимності різних форм партнерства, а поява дитини підкреслювала сім'ю як соціальний кон-

Рис. 1. Інтеграція елементів квір-культури у колекціях ХХ ст.: а) французька акторка Катрін Денев у «le smoking» 1966, Yves Saint Laurent; б) кафтан, Руді Гернрайх, 1970; в) дрег-квін Ліпсінка, весна–літо 1992, Mugler; г) «Pin-Up Boys» 1996, Jean-Paul Gaultier; д) весна–літо 1996, Walter Van Beirendonck

структ, відкритий до альтернативних моделей. У контексті дебатів у Франції щодо легалізації одностатевих шлюбів, ухваленої згодом, показ набув політичного значення, демонструючи підтримку рівних шлюбних прав.

Колекція Raf Simons весна-літо 2017 р. демонструє інший підхід інтеграції квір-культурної спадщини у поле високої моди (рис. 2б). Присвячена творчості фотографа Роберта Меплторпа, вона актуалізує проблеми цензури, тілесності та маргіналізованої сексуальності, переносючи візуальні коди гей-культури Нью-Йорка другої половини ХХ століття в сучасний модний дискурс (Rasmussen, 2018). Образи колекції поєднували класично скроєні сорочки, піджаки, пальта та брюки з прямими або дещо подовженими силуетами, на які були нанесені нецензуровані великоформатні фотографії Р. Меплторпа. Контраст між стриманою формою одягу та радикальним, відвертим візуальним контентом підсилював напругу між соціальною нормою та маргіналізованим тілесним досвідом. Колірна палітра була переважно монохромною та приглушеною, що дозволяло зосередити увагу на зображеннях і їхньому змістовному навантаженні. Таким чином, колекція функціонує не лише як модний продукт, а як перформативний жест і форма соціального висловлювання, у якій одяг стає носієм квір-нарративу та засобом переосмислення меж між мистецтвом, тілом і модою.

Колекція Ashish осінь-зима 2017 демонструє синтез політичного активізму та театралізованої візуальної естетики у сучасній моді (рис. 2в). Образи поєднували яскраві радужні кольори, пайетки, візерунки – клітинку, смуги та тартан, а також милих тваринок з мультфільмів (кроликів, оленів, качок і кошенят), що перетворювали одяг на носій меседжів квір-ідентичності. Політичні лозунги, такі як «Навіщо бути голубим, коли можна бути геєм!», поєднувалися з більш прямими соціальними висловлюваннями «Кицька дає відсіч» та «Неприємна жінка», демонструючи взаємодію моди та активізму (Gonsalves, 2017). Колекція включала різноманітні силуети, від класичних костюмів і суконь до більш авангардних образів із блискучими елементами, підкреслюючи свободу самовираження, рівність та підтримку ЛГБТК+ спільноти.

Дизайнер Віллі Чаваррія, черпаючи натхнення зі стилю чоло та чиканської субкультури лоурайдерів, переосмислює архетипи чоловічої ідентичності через призму еротизованої тілесності та гей-круїзingu у колекції весна-літо 2022 р. (рис. 2г) (Criales-Unzueta, 2021). Образи поєднують кла-

сичні елементи – сорочки на гудзиках, піджаки, штани-чинос та джинси – з модернізованими пропорціями: подовжені поли, об'ємні коміри й рукави, складки на брюках, що посилюються на традиційний одяг субкультури, але переосмислені для сучасного контексту. Використані тканини (денім, щільна однотонна та в клітинку бавовна, органза) створюють контраст між архетипною маскуліністю та квір-естетикою. Стилізаційні рішення колекції підкреслюють: бейсбольні кепки, блискучі чорні туфлі з квадратним носом і підбір моделей, включно з небінарними представниками молодого покоління. Показ відкривали чоловіки без сорочок у штанах-чиносах із високою талією, підкреслюючи інтимність і тілесність.

Колекція Saint Laurent весна-літо 2025/26, представлена Ентоні Вакарелло, демонструє усвідомлене продовження квір-теми в сучасній чоловічій моді шляхом інтеграції гомосоціальної культури 1970-х років (рис. 2д). В основі концепції лежить не буквально відтворення квір-естетики, а її трансформація через форму, матеріал та кольори. Відсилання до художників, чий життя та творчість обірвав СНІД – надає колекції особливого етичного й культурного сенсу. Їхня присутність перетворює моду на простір пам'яті квір-досвіду, який раніше залишався забутим. Дизайнер дав цьому назву «геометрія оголеності», яка означає, що тіло тут не виставляється для еротики, а показує межу між видимістю й прихованістю (Brandt, 2025). Прозорі сорочки створюють ефект умовного тіла, де воно сприймається не як об'єкт бажання, а як носій пам'яті та вразливості. Нейлон передає особливу чуттєвість квір-культури того часу, коли одяг був способом спілкування без слів. Деталі, як боксерські шорти та виразний пояс, працюють як символи візуальної мови гей-культури до епідемії СНІДу. Центральна ідея колекції – крихкість, яка не протиставляється силі, а стає альтернативною формою маскуліності та набуває символічного значення.

Таким чином, у ХХІ столітті модна індустрія продовжує трансформацію, започатковану в попередньому столітті, але на відміну від другої половини ХХ століття, інтеграція квір-культури відбувається більш системно, усвідомлено та різноманітно. Одяг перестав бути лише естетичним об'єктом або винятково експериментальною провокацією – він стає платформою для соціального діалогу, політичних меседжів та культурного активізму.

На основі наведеного аналізу виокремлено такі ключові риси інтеграції квір-культури в сучасних модних колекціях дизайнерів:

Рис. 2. Інтеграція елементів квір-культури у колекціях XXI ст.: а) весна-літо 2013, кутюр Chanel; б) весна-літо 2017, Raf Simons; в) осінь-зима 2017, Ashish; г) весна-літо 2022, Willy Chavarria; д) весна-літо 2026, Saint Laurent

– розмивання меж між маскуліним і фемініним через унісекс-одяг, андрогінні образи, переосмислення традиційного гендеру;

– одяг як форма соціального коментаря – СНІД, боротьба за видимість, рівність прав;

– репрезентація маргіналізованих ідентичностей на подіумі – квір-, гей-, лесбійської, небінарної та дрег-культури;

– еротизована тілесність – прозорі тканини, латекс, шкіра, пояси, корсети та оголеність моделей;

– лозунги та написи на одязі, соціальні та політичні вислови, меседжі про рівність і свободу самовираження, візуальні маніфести на тканині та аксесуарах.

Висновки. У дослідженні проаналізовано процес інтеграції елементів та характерних рис квір-культури в колекції одягу сучасних дизайнерів. Виявлено, що ця культура слугує не лише стилістичним прийомом, а й формою соціального висловлювання, що дозволяє дизайнерам переосмислювати традиційні уявлення про гендер, сексуальність та соціальні ролі через одяг. З'ясовано,

що у другій половині XX століття інтеграція квір-культури в модні колекції відбувалася здебільшого експериментально та провокативно, у межах маргіналізованих практик, тоді як у XXI столітті вона трансформувалася у більш системний та усвідомлений процес, що поєднує естетику, політичний активізм та соціальне висловлювання.

Проаналізовано діяльність провідних дизайнерів – Ів Сен-Лорана, Руді Гернрайха, Тьєррі Мюглера, Жана-Поля Готьє, Вальтера ван Бейрендонка, Карла Лагерфельда, Рафа Сімонса, Ашиш Гупти, Віллі Чаваррії та Ентоні Ваккарелло – і визначено ключові риси інтеграції квір-культури в сучасні колекції цих дизайнерів, зокрема: андрогінні та унісекс-силуети, еротизовану тілесність, перформативність і дрег-естетику, використання політичних меседжів в одязі та репрезентацію маргіналізованих ідентичностей на подіумі.

Подальші дослідження можуть зосередитися на порівнянні світових і українських практик інтеграції квір-культури в творчість дизайнерів, а також на вивченні впливу квір-естетики на формування сучасного культурного дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Копилова Н. Гендерні інверсії у сучасних практиках моди (Український досвід). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. Т. 39. С. 153–158. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v39i.512>
2. Марценюк Т., Новик Т. Гендерні аспекти моди: конструювання ідентичності за допомогою одягу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Гендерні дослідження*. 2015. Вип. 1. С. 124–141.
3. Brandt S. SS26 Paris Fashion Week's Seasons of Remembrance. URL: <https://gay45.eu/ss26-paris-fashion-weeks-seasons-of-remembrance/>
4. Cole S., Eicher J. B. *Gay Men's Style : Fashion, Dress and Sexuality in the 21st Century*. London : Bloomsbury Visual Arts, 2023. 184 p.
5. Criales-Unzueta J. Willy Chavarria Uses Queer Fashion to Reimagine Latino Masculinity. URL: <https://www.them.us/story/willy-chavarria-spring-2022-collection-new-york-fashion-week> (дата звернення: 27.12.2025)
6. Frederick N. 1970 – Rudi Gernreich, Caftan. URL: (дата звернення: 27.12.2025)
7. Gaskins T. Culture & Couture: The Most Iconic Fashion Tributes to LGBTQ+ Culture. URL: <https://www.lofficielusa.com/fashion/iconic-fashion-tributes-to-lgbtq-culture> (дата звернення: 27.12.2025)

8. Gonsalves R. Show Report: Ashish A/W 17 Womenswear. URL: https://www.showstudio.com/collections/autumn-winter-2017/ashish_london_women_swear_a_w_17/rebecca_gonsalves_reports_on_the_ashish_show (дата звернення: 30.12.2025)
9. Luna K. LGBTQ+Legends: Fashion And Beauty Moguls Who Transformed The Industry. URL: <https://lifestyleasia-onemega.com/scene/events/lgbtq-legends-fashion-and-beauty-moguls-who-transform-ed-the-industry/> (дата звернення: 27.12.2025)
10. Medhurst E. *Unsuitable: A History of Lesbian Fashion*. London : C. Hurst and Co Publishers Ltd, 2024. 344 p.
11. Monteiro M. The future of queerness in fashion, as understood by Polimoda's LGBTQ+ students. URL: <https://www.polimoda.com/future-queerness-fashion-lgbtq-students-polimoda/> (дата звернення: 22.12.2025)
12. Ramadhanu I. Fashion as a shared identity of LGBTQ+ community. URL: <https://tfr.news/articles/2022/6/15/fashion-as-a-shared-identity-of-lgbtq-community> (дата звернення: 25.12.2025)
13. Rasmussen T. Eight times the runway championed LGBTQ+ culture. URL: <https://www.dazeddigital.com/fashion/article/39091/1/eight-times-the-runway-championed-lgbtq-culture-raf-simons-mugler-chanel> (дата звернення: 29.12.2025)
14. Reddy-Best K. L. *Queer and Trans Fashion Brands: Resistance and Revolution in the 21st Century*. London : Bloomsbury Visual Arts, 2025. 224 p.
15. Steele V. *A Queer History Of Fashion From The Closet To The Catwalk*. London : Yale University Press, 2013. 248 p.

REFERENCES

1. Kopylova N. (2022) *Henderni inversii u suchasnykh praktykakh mody (ukrainskyi dosvid) [Gender inversions in contemporary fashion practices (Ukrainian experience)]*. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. 39. 153–158. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v39i.512> [in Ukrainian].
2. Martsenyuk T., Novyk T. (2015) *Henderni aspekty mody: konstruiuvannia identychnosti za dopomohoiu odiahu [Gender aspects of fashion: constructing identity through clothing]*. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"*. Serii: *Henderni doslidzhennia*. 1. 124–141. [in Ukrainian].
3. Brandt S. (2025) *SS26 Paris Fashion Week's Seasons of Remembrance*. URL: <https://gay45.eu/ss26-paris-fashion-weeks-seasons-of-remembrance/>
4. Cole S., Eicher J. B. (2023) *Gay Men's Style: Fashion, Dress and Sexuality in the 21st Century*. London: Bloomsbury Visual Arts. 184.
5. Criales-Unzueta J. (2021) *Willy Chavarria Uses Queer Fashion to Reimagine Latino Masculinity*. URL: <https://www.them.us/story/willy-chavarria-spring-2022-collection-new-york-fashion-week> (accessed: 27.12.2025).
6. Frederick N. (2025) *1970 – Rudi Gernreich, Caftan*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1970-rudi-gerneich-caftan/> (accessed: 27.12.2025).
7. Gaskins T. (2022) *Culture & Couture: The Most Iconic Fashion Tributes to LGBTQ+ Culture*. URL: <https://www.lofficielusa.com/fashion/iconic-fashion-tributes-to-lgbtq-culture> (accessed: 27.12.2025).
8. Gonsalves R. (2017) Show Report: Ashish A/W 17 Womenswear. URL: https://www.showstudio.com/collections/autumn-winter-2017/ashish_london_women_swear_a_w_17/rebecca_gonsalves_reports_on_the_ashish_show (accessed: 30.12.2025).
9. Luna K. (2023) *LGBTQ+ Legends: Fashion and Beauty Moguls Who Transformed the Industry*. URL: <https://lifestyleasia-onemega.com/scene/events/lgbtq-legends-fashion-and-beauty-moguls-who-transform-ed-the-industry/> (accessed: 27.12.2025).
10. Medhurst E. (2024) *Unsuitable: A History of Lesbian Fashion*. London: C. Hurst and Co Publishers Ltd. 344.
11. Monteiro M. (2025) *The Future of Queerness in Fashion, as Understood by Polimoda's LGBTQ+ Students*. URL: <https://www.polimoda.com/future-queerness-fashion-lgbtq-students-polimoda/> (accessed: 22.12.2025).
12. Ramadhanu I. (2022) *Fashion as a Shared Identity of LGBTQ+ Community*. URL: <https://tfr.news/articles/2022/6/15/fashion-as-a-shared-identity-of-lgbtq-community> (accessed: 25.12.2025).
13. Rasmussen T. (2018) *Eight Times the Runway Championed LGBTQ+ Culture*. URL: <https://www.dazeddigital.com/fashion/article/39091/1/eight-times-the-runway-championed-lgbtq-culture-raf-simons-mugler-chanel> (accessed: 29.12.2025).
14. Reddy-Best K. L. (2025) *Queer and Trans Fashion Brands: Resistance and Revolution in the 21st Century*. London: Bloomsbury Visual Arts. 224.
15. Steele V. (2013) *A Queer History of Fashion: From the Closet to the Catwalk*. London: Yale University Press. 248.

Дата першого надходження статті до видання: 17.02.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
 ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

